

som tro, at Pengene nu ville være faare lette at komme til, og at Laantagerne ville faae fulde Sundreder; men det vil jo ikke blive Tilfældet. Jeg haaber, at Foreningerne altid skulle blive saaledes stillede, at Laantagerne ville faae Laanene noget billigere i disse end i de nu bestaaende Kreditforeninger. De blive fri for Lagationsomkostninger, og Kursen vil vistnok tillige komme til at staa faa meget høiere, endogsaa naar man fraregner Administrationsomkostningerne, at Laanene blive noget billigere. Laantagerne befries dernæst fra den private Afhængighed, saa at de ikke altid ere nødt til at gaa til Arbejde saaledes som, naar de have laant af en eller anden større eller mindre Jordbesidder. De ere i saadanne Tilfælde meget afhængige af ham; i ethvert Fald have de en truende Udfigt til at faae Kapitalerne optagne, naar de ikke komme. Dette ville de undgaa, og de ville desuden undgaa at falde i Nagerkarleløber, det behøve de ikke, naar de ønske et rimeligt Laan. Jeg haaber ogsaa, at Lovforslaget med Liden — ikke med et Slag — skal hjælpe til en socialt bedre Stilling for Husmændene, ligesom det derigjennem vil blive til Gavn for den egentlige Dagleier- eller Arbeidsklasse overhovedet, ved at Husmændene komme til at passe deres egne Lodder, istedetfor at de nu maa forspomme dem og gaa paa Dagleie for Fremmede de søgne Dage og arbejde for sig selv om Søndagene. I saa Henseende er Lovforslaget ganske vist en af Løstestængerne, men en anden Løstestang kunne vi ikke skabe, i alt Fald ikke i det Væsentlige, ved Lov, det er den personlige Dygtighed, Driftighed og Indsigt. Den kan jo ikke skabes ved nogen Lov, men den ene af Løstestængerne maa, som sagt, erkjendes at være tilstede, og jeg kan ikke Andet end slutte denne Forhandling — jeg haaber, at dette Lovforslag ikke mere skal vende tilbage hertil — med den Udtalelse, at jeg tror, at den ærede Indenrigsminister ved at fremsætte og støtte dette Lovforslag — det har jo ikke kunnet komme igjennem uden hans Initiativ, det er jo sagt fra indflydelsesrig Side, at man i det andet Thing kun har stemt for det i Tillid til ham — vil sætte sig et varigt Minde. Naar det nu blot maatte lykkes den høitærede Minister at faae de rette Mænd til at udføre denne Lov, thi det kommer ikke alene an paa Loven, men det kommer fremfor Alt an paa dens Udførelse, og her vil Udførelsen faae en meget stor Betydning. Det gjælder navnlig om, at Lovens Udførelse maa komme i Hænderne paa Mænd, som ikke ville søge personlig Binding, det er dette, som vil faae en væsentlig Indflydelse paa Sagen. Naturligvis mener jeg ikke, at der er Nogen, der egentlig skal have med denne Sag at gjøre uden at faae Betaling for sit Arbejde, det maa med; det er sikkert, at Ingen i Rængen kan gjøre dette Arbejde uden at faae Betaling derfor, men det er Et, og et Andet er at søge personlig Bin-

ding, med andre Ord at berige sig derved. Jeg haaber, det skal lykkes at faae denne Lov udført i Rivet med den samme gode Villie, som har været med til at bringe den frem, jeg tør vel sige, fra alle Sider. Jeg skal saaledes anbefale, at vi forkaste de Vædringsforslag, der ere stillede, med Undtagelse af det om Pantebreve. Det er mig aldeles ligegyldigt, enten man skriver Obligationer eller Pantebreve; selv om jeg forarger de ærede Forslagsstillere, udtaler jeg dette. Det forekommer mig, at det maa have været et anstrængende Arbejde at faae samlet 15 Navne for at faae denne aldeles ligegyldige Vædring foreslaet (Modsigelse.) Ja, jeg ser ikke bedre, i alt Fald er det for mig ligegyldigt. Jeg raader altsaa til, at man forkaster de andre Vædringsforslag. Jeg tror, at det vil være i Skjøtstedernes velforstaaede Interesse og i ethvert Tilfælde i Righedens Interesse, at vi gaa denne Vej.

Scharling: Da den høitærede Ministe ved denne Sags 2den Behandling bestemt modsatte sig saagodtsom alle de da stillede Vædringsforslag og i alt Fald alle dem, jeg havde tilladt mig at stille, og da det fremgik af Forhandlingerne, at der var en bestemt Overensstemmelse mellem Ministeren og dette Things Flertal om at føre denne Lov igjennem saa godt som uforandret i den Skikkelse, hvori den forelaa, var det mig klart, at det vilde være aldeles unyttigt yderligere at fortsætte en Diskussion om de Spørgsmaal, hvortil de paagjældende Vædringer knyttede sig, og derfor tog jeg samtlige mine Vædringsforslag tilbage for ikke at spille Things Tid med en saadan øresløs Debat, men dermed var det mig ogsaa klart, at min Stilling til Lovforslaget maatte være gien. Jeg har ved Sagens 1ste Behandling fremhævet de meget store Betænklichkeiten, jeg har ved den her foreslaede ubestemte og ubegrændsede Statsgaranti; men jeg skulde alligevel ikke af denne Grund have undladt at give Lovforslaget min Stemme, naar det kun gif ud paa at udføre det, som Arbejderkommissionen har peget paa: at gjøre det muligt for Husmænd med Jord at faae en let Udgang til nogenlunde billige Laan, for at derigjennem deres Jord kunde blive bedre dyrket. Thi jeg betragter dette som et Samfundsankiggende af saa stor Betydning, at jeg af den Grund skulde tilfidsætte de Betænklichkeiten, jeg dog altid vilde have overfor en Statsgaranti af den foreslaede Bestaaffenhed. Men jeg har ikke den Overbevisning som den høitærede Minister, at man løfter en Samfunds-kasse, i dette Tilfælde Husmændene, aandelig og materielt ved at give den en let Udgang til Laan, der ikke ere bestemte til Driften af deres Jordlodder, men kunne anvendes til hvadsombest, og jeg anser det for i og for sig tvivlsomt, om man derved ubetinget gjør Gavn ligeoverfor de Paagjældende. Jeg har i hvert